

РЕЗУЛЬТАТИ ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТОК-БАСКЕТБОЛІСТОК У ПРОЦЕСІ РІЧНОГО ТРЕНУВАННЯ

Ковальчук Ольга, Ковальчук Андрій

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

Анотації:

У статті представлені результати технічної підготовленості студенток-баскетболісток протягом річного тренування. Визначені й проаналізовані вихідні та кінцеві дані рівня технічної підготовленості студенток-баскетболісток отримані протягом річного тренування. Перевірено ефективність авторської методики, отримані результати дослідження можуть стати науково-методичною основою для розробки педагогічних концепцій і використані з метою підвищення технічної підготовленості студенток в системі фізичного виховання у вищих навчальних закладах.

The article presents the results of technical preparation of the students-basketball players during the annual training. The initial and final data of the level of technical preparedness of the student-basketball players obtained during the annual training were determined and analyzed. The effectiveness of the author's methodology has been checked; the results of the research can be used as a scientific and methodological basis for the development of pedagogical concepts and are used to increase the technical preparedness of students in the system of physical education in higher educational institutions.

В статье представлены результаты технической подготовленности студенток-баскетболисток. Определены и проанализированы исходные и конечные данные уровня технической подготовленности студенток-баскетболисток полученные в течение проведения эксперимента. Проверена эффективность авторской методики, полученные результаты исследования могут стать научно-методической основой для разработки педагогических концепций и использованы с целью повышения технической подготовленности студенток в системе физического воспитания в высших учебных заведениях.

Ключові слова:

студентки-баскетболістки, технічна підготовленість, тренувальний процес, тести

student-basketball player, technical preparation, training process, tests

студентки-баскетболистки, техническая подготовленность, тренировочный процесс, тесты

Постановка проблеми. У результаті вивчення науково-методичної та спеціальної літератури, було встановлено, що пріоритетним напрямком в організації занять з фізичної культури є організація занять за вибором студентів. У зв'язку з цим виникає питання, який вид фізичного навантаження є найкращим для студентів. Пріоритетність напрямків підготовки і вибір виду спорту, який впроваджується в навчальний процес, базуються і численних дослідженнях інтересів студентів [4, 5, 11]. Серед видів спорту, що викликають особливу зацікавленість студентів, фахівці називають спортивні ігри. Численні дослідження вказують на популярність баскетболу серед студентської молоді. Впливаючи різнобічно і багатопланово, баскетбол є засобом

гармонізації особистості студентів, їх фізичного, психологічного, емоційного та інтелектуального розвитку. Важливу роль відіграє технічна підготовка студентів-баскетболістів. Під технічною підготовкою слід розуміти ступінь освоєння студентами системи рухів, що відповідає особливостям даної спортивної дисципліни і спрямованої на досягнення високих спортивних результатів. Основним завданням технічної підготовки є навчання його основам техніки змагальної діяльності або вправ, а також вдосконалення обраних для предмета змагання форм спортивної техніки [1, 7, 13]. Розвиток тактики баскетболу, зміна правил змагань, спортивного інвентарю та інше помітно впливають на зміст технічної підготовленості студенток-баскетболісток. Технічна підготовленість студенток багато в чому визначається тією кінцевою метою, на досягнення якої направлена відповідна рухова дія.

Техніка гри в баскетбол – це сформована в процесі розвитку гри сукупність прийомів, що дозволяють найбільш успішно вирішувати конкретні ігрові завдання [6, 12]. Правильне застосування техніки в баскетболі багато в чому залежить від дотримання правил гри. Вивчення технічної підготовленості баскетболістів студентських команд показало, що в процесі виконання гравцями таких тестових завдань, як штрафний кидок, передача м'яча на швидкість і силу, кидок м'яча в русі, ведення м'яча з кидком в кошик з-під щита, баскетболісти досягають усього лише 50 % результативних дій [2, 11]. Ці низькі показники не дозволяють їм ефективно вирішувати завдання техніко-тактичної підготовленості в ході змагань.

Нами були визначені й проаналізовані вихідні та кінцеві дані рівня технічної підготовленості студенток-баскетболісток отримані протягом річного тренування.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри безпеки життєдіяльності, фізичного виховання та основ здоров'я Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дозволяє зауважити, що проблема технічної підготовленості студенток-баскетболісток залишається однією з головних, якій присвячені численні праці науковців [3, 12]. Фахівцями досліджувалися також різні аспекти технічної підготовленості баскетболістів різної кваліфікації [8, 9, 13]. Разом з тим, подальшого вивчення потребує проблема впливу різних засобів підготовки на технічну підготовленість студенток-баскетболісток, що й зумовило вибір напрямку нашого дослідження.

Мета дослідження – визначення технічної підготовленості студенток-баскетболісток в процесі річного тренування.

Для реалізації поставленої мети і завдань дослідження були використані традиційні **методи дослідження**. Теоретичний аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури, порівняння та зіставлення, абстрагування та систематизація, методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Педагогічний експеримент проводився зі студентками I–IV курсів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, які займаються в спортивній секції з баскетболу в процесі річного тренування. Експериментальна група складала 14 студенток, контрольна група – 15.

На початку дослідження визначалися особливості технічної підготовки баскетболістів. Для цього проаналізована, вивчена й узагальнена наукова й науково-методична література, вивчений передовий досвід спортивної практики по тематиці дослідження. У жовтні 2016 року, на перших навчально-тренувальних заняттях в секції з баскетболу було проведено перше тестування технічної підготовленості гравців. У лютому 2017 року проведено друге тестування технічної підготовленості гравців, виявлена динаміка приросту результатів технічної підготовки студенток-баскетболісток.

Експеримент тривав п'ять місяців. У цей період баскетболісти тренувалися 2 рази на тиждень по 90 хвилин. За цей час було проведено 40 тренувань. На тренуваннях приділялася увага: різним способам пересувань. Кожен спосіб пересування виконувався на певній стороні баскетбольного майданчика. Пересування виконувалися з м'ячем, переміщення в захисній стійці,

вправи на швидкісну роботу ніг; вправи зі змінами напрямку; швидкісним кидкам з середньої відстані; швидкісні передачі м'яча в парах і трійках двома і однією рукою на місці і в русі, передачі м'яча з пересуваннями в захисній стійці; ведення м'яча з зупинками і поворотами; ведення м'яча в 3-секундній зоні з вибиванням і т.д.

Для визначення технічної підготовленості баскетболісток, нами були використані такі тести: штрафний кидок, передача м'яча на швидкість і силу, кидок м'яча в русі, ведення м'яча з кидком в кошик з-під щита.

Результати тестових завдань, спрямованих на вивчення показників технічної підготовленості, свідчать, що до початку педагогічного експерименту показники за даними по величині приросту у баскетболісток експериментальної групи в переважній більшості достовірно не відрізнялись одна від одної ($p > 0,05$).

У результаті впровадження експериментальної методики удосконалення технічної підготовленості в тренувальний процес баскетболісток експериментальної групи до кінця річного тренувального циклу досягають вірогідного приросту по всім показникам, в той час як в контрольній групі в переважній більшості вони відсутні, результати представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка технічної підготовленості студенток-баскетболісток (ЕГ – n=14, КГ – n=15) впродовж експерименту

Тести технічної підготовки	Групи	Вихідні дані	Кінцеві дані	p
		$\bar{x} \pm m$	$\bar{x} \pm m$	
Штрафний кидок, разів (з 10 спроб)	ЕГ	4,5 ± 0,16	6,9 ± 0,23	< 0,001
	КГ	4,4 ± 0,31	4,9 ± 0,27	> 0,05
Передача м'яча на швидкість і силу, разів (за 30 с)	ЕГ	20,5 ± 0,61	26,1 ± 0,87	< 0,001
	КГ	19,8 ± 0,58	21,2 ± 0,65	> 0,05
Кидок м'яча в русі, разів (з 10 спроб)	ЕГ	6,2 ± 0,11	8,1 ± 0,15	< 0,001
	КГ	6,1 ± 0,10	6,5 ± 0,11	< 0,05
Ведення м'яча з кидком в кошик з-під щита, с	ЕГ	11,6 ± 0,17	9,5 ± 0,20	< 0,001
	КГ	11,4 ± 0,19	10,9 ± 0,21	> 0,05

Примітка. ЕГ – експериментальна група; КГ – контрольна група

Аналіз отриманих результатів показав, що за період річного тренування у баскетболісток експериментальної групи показники штрафних кидків покращилися на 53,3 % ($p < 0,001$). У студенток контрольної групи суттєвих змін не виявлено ($p > 0,05$), абсолютні дані зросли лише на 11,4 %.

Що стосується передачі м'яча на швидкість і силу, то за тестом в експериментальній групі були досягнуті значні зміни на 27,3 %, вірогідність розбіжностей між вихідними і кінцевими результатами у баскетболісток експериментальної групи склав $p < 0,01$. В контрольній групі суттєвих змін не виявлено ($p > 0,05$).

Аналогічна картина відбулась з тестом кидка м'яча в русі з 10 спроб (табл. 1), за яким кількість попадань в кошик покращилася в ЕГ з 6,2 ± 0,11 до 8,1 ± 0,15, в КГ з 6,1 ± 0,10 до 6,5 ± 0,11. Рівень вірогідності був значний в ЕГ ($p < 0,001$). Якісний показник в ЕГ – 30,7 %, в КГ – 8,2 %.

Також результати дослідження показали, що за тестом ведення м'яча з кидком в кошик з-під щита ЕГ покращила свої абсолютні дані на – 18,1 %, рівень вірогідності склав – $p < 0,001$.

Аналіз рівнів розбіжностей між кінцевими результатами експериментальною і контрольною групами, що в більшості випадків баскетболісток експериментальної групи мали значну перевагу, порівнюючи з даними КГ, що ще раз підтверджує ефективність авторської методики.

Висновки. Представлений матеріал переконливо свідчить про ефективність тренувальних занять студентів баскетболістів і про можливість використання засобів спеціальної спрямованості під час навчально-тренувальних занять з баскетболу.

Отримані результати дослідження можуть стати науково-методичною основою для розробки педагогічних концепцій і використані з метою підвищення технічної підготовленості студенток в системі фізичного виховання у вищих навчальних закладах.

Перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження не вичерпує всіх проблем, пов'язаних з підвищенням рівня технічної підготовленості студенток-баскетболісток. До пріоритетних напрямів подальших досліджень ефективності технічної підготовленості належать розширення арсеналу вдосконалення засобів і методів в умовах навчально-тренувального процесу в ВНЗ.

Список використаних літературних джерел

1. Баскетбол для молодых игроков : руководство для тренеров / Х. Бусета, М. Модони, Л. Авакумович, Л. Килик; пер. с серб. А. Давыдов, М. Давыдов. – Белград, 2005. – 360 с.
2. Вальтин А. И. Проблемы современного баскетбола / А. И. Вальтин. – К., 2003. – 150 с.
3. Гринь Л. В. Некоторые аспекты педагогического мастерства тренера-преподавателя / Л. В. Гринь // Физическое воспитание студентов творческих специальностей / ХГАДИ (ХХПИ). – Харьков, 2002. – №7. – С. 58-63.
4. Защук С. Г. Баскетбол в физическом воспитании студентов не физкультурных вузов / С. Г. Защук, Т. В. Ивчатова // Проблеми фізичного виховання і спорту. – 2010. – № 5. – С. 69-72.
5. Ківернік О. Організаційні особливості процесу фізичного виховання у вищих навчальних закладах України / О. Ківернік, С. Городянський, М. Пітін // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2008. – № 1-2. – С. 20-22.
6. Кузин В. В. Баскетбол. Начальный этап обучения / В. В. Кузин, С. А. Полиевский. – М.: Физкультура и спорт, 2002. – 136 с.
7. Платонов В. Н. Периодизация спортивной тренировки. Общая теория и её практическое применение / В. Н. Платонов. – К.: Олимпийская литература, 2013. – 624 с.
8. Поплавский Л. Ю. Баскетбол : учебник. / Л. Ю. Поплавский. – К. : Олимпийская литература, 2004. – 807 с.
9. Попрошаев А. В. Преимущества секционной формы организации учебного процесса по дисциплине «Физическое воспитание» / А. В. Попрошаев, В. С. Мунтян // Физическое воспитание студентов. – Х.: ХОВНОКУ-ХДАДМ, 2011. – №4. – С. 67-71.
10. Темченко В. А. Секционная форма организации физического воспитания студентов / В. А. Темченко, Р. Р. Сиренко // Физическое воспитание студентов. – 2010. – № 3. – С. 99-101.
11. Теорія і методика фізичного виховання том 1 / Под ред. Т. Ю. Круцевич. – К.: Олімпійська література, 2003. – 424 с.
12. Фізичне виховання та спорт 2. Физическая культура студента: Учебник / Под. ред. В. И. Ильинича. – М. : Гардарики, 2000. – 448 с.
13. Філенко І. Ю. Інформатизація дослідження показників технічної та фізичної підготовленості юних баскетболістів з використанням комп'ютерних навчальних програм / І. Ю. Філенко // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Х., ХДАФК, 2010. – №3. – С. 112-115.
14. Хромаев З. М. Тетрадь тренера по баскетболу / З. М. Хромаев Л. Ю. Поплавский, Г. С. Защук. – К. : Украина, 2003. – 128 с.